

FYLKESMANNEN
I ROGALAND

Deres ref.: Aamodt, COWI

Vår dato: 12.02.2018

Vår ref.: 2017/13442

Arkivnr.: 461.0

Novaform AS
Jakob Askelandsvei 4
4314 SANDNES

Att. Stig Traa Thorsen

Postadresse:
Postboks 59 Sentrum,
4001 Stavanger

Besøksadresse:
Lagårdsveien 44, Stavanger

T: 51 56 87 00

F: 51 52 03 00

E: fmropost@fylkesmannen.no

www.fylkesmannen.no/rogaland

Oversender tillatelse til utslipp av lensevann til Indre Vågen fra byggegrøp felt A6/A7 Havneparken, Sandnes - varsel om gebyr

I medhold av forurensningsloven §§ 11 og 16 gir Fylkesmannen i Rogaland Ineo Eiendom AS tillatelse til utslipp av lensevann fra opprydding i forurenset grunn på gnr 111 bnr 253 til Indre Vågen i Gandsfjorden, Sandnes kommune. Eiendommen skal saneres for forurensete masser før bygging av parkeringskjeller, kontorer og boliger. Tillatelsen gis på vilkår spesifisert i vedlegg, og gjelder i en begrenset periode.

Vi viser til godkjenning av tiltaksplan fra Sandnes kommune av 01.12.2017 og møte med representant for tiltakshaver og COWI hos Fylkesmannen 25.01.2018.

Vi oversender med dette utslippstillatelse for lensevann fra byggegrøp med forurenset grunn på gnr/bnr 111/253 i Sandnes kommune. Eiendommen blir i matrikkelen kalt «Havneområde 1», og blir markedsført under navnet «Havneparken». Eier er Base Property / Ineo eiendom AS. Ineo eiendom er ansvarlig enhet for tiltaket, og ble på møtet representert ved konsulentfirmaet Novaform AS ved Stig Traa Thorsen.

Vedtak om tillatelse til utslipp av lensevann

Fylkesmannen gir med hjemmel i forurensningsloven §§ 11 og 16 Ineo Eiendom AS tillatelse til utslipp av rensed lensevann fra dags dato og ut desember 2018.

Ved avgjørelsen av om tillatelse skal gis og ved fastsettelse av vilkår, er det lagt vekt på de forurensningsmessige ulemper ved tiltaket, sammenholdt med de fordeler og ulemper som tiltaket forøvrig vil medføre. Prinsippene i naturmangfoldlovens §§ 8 – 12 er lagt til grunn som retningslinjer for beslutningen (se vedlegg).

På grunn av tidsnød vil tillatelsen vil bli etterkunngjort. Fylkesmannen har vurdert det slik at tungtveiende hensyn til miljø- og samfunnsinteresser gir hjemmel for å unnlate forhåndsvarsel, jf.

forurensningsforskriftens § 36-9 andre ledd bokstav a). Tillatelsen kunngjøres på Fylkesmannens hjemmesider www.fylkesmannen.no/rogaland.

Vedtaket om utslippsstillatelse kan innen tre uker fra underretning påklages til Miljødirektoratet av involverte parter eller andre med rettslig klageinteresse i saken. En eventuell klage stiles til Miljødirektoratet og sendes Fylkesmannen i Rogaland, Postboks 59 Sentrum, 4001 Stavanger, eller på e-post til fmropost@fylkesmannen.no

Varsel om vedtak om gebyr for Fylkesmannens arbeid med tillatelsen

Den ansvarlig for virksomheten skal betale gebyr til statskassen for Fylkesmannens saksbehandling og kontrolltiltak.

Arbeidet med tillatelsen har omfattet innhenting av informasjon om fremgangsmåte ved spunting i området, korrespondanse med ekstern kompetanse på rensing av lensevann, og innhenting av informasjon fra Havforskningsinstituttet om resipientens tåleevne.

Vi varsler derfor at vi vurderer å ta et gebyr tilsvarende to ukesverk for arbeidet med tillatelsen, dvs. kroner 50 900,- (gebyrsats 5, forurensningsforskriftens § 39-4).

Vi varsler også at vi vurderer å kreve et gebyr tilsvarende kr 3700,- for en dag med tilsyn på byggeplassen i løpet av første kvartal i 2018.

Faktura vil bli sendt til Ovalen parkering AS, som avtalt med byggherrerrepresentant. Eventuelle merknader til varsel om gebyr skal sendes til Fylkesmannen innen to uker etter at dette brevet er mottatt.

Med hilsen

Mariann Størksen
fung. seksjonsleder

Tone Ankarstrand
senioringeniør

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke underskrift.

Saksbehandler: Tone Ankarstrand
Saksbehandler telefon: 51 56 89 03
E-post: fmrotot@fylkesmannen.no

Kopi til:			
Ineo eiendom AS	Høylandsgata 4	4011	STAVANGER
Ovalen parkering AS	Niels Juels gate 50	4008	STAVANGER
COWI AS	Richard Johnsens gate 12	4021	STAVANGER
Sandnes kommune	Postboks 583	4305	Sandnes

Vedlegg: Utslippstillatelse for lensevann fra byggegropp datert 12.02.2018

Postadresse:

Postboks 59 Sentrum,
4001 Stavanger

Besøksadresse:

Lagårdsveien 44, Stavanger

T: 51 56 87 00

F: 51 52 03 00

E: fmropost@fylkesmannen.no

www.fylkesmannen.no/rogaland

Tillatelse til utslipp av lensevann fra byggegrop felt A6/A7 Havneparken

Fylkesmannen i Rogaland gir i medhold av forurensningsloven §§ 11 og 16 Ineo eiendom AS tillatelse til utslipp av lensevann ved arbeid i forurenset grunn i forbindelse med tomteopparbeidelse og opprydding i forurenset grunn i Indre Vågen, Sandnes kommune. Tillatelsen gis på visse vilkår og gjelder i en begrenset periode.

Vi viser til søknad av 12.12.2017 og påfølgende e-postkorrespondanse med COWI, samt opplysninger gitt i møte mellom Fylkesmannen, Novaform og COWI januar 2018.

Bakgrunn

COWI AS (COWI) søker på vegne av byggherre Ineo eiendom AS (Ineo) om tillatelse til utslipp av rensert lensevann til Indre Vågen i Sandnes kommune. Vannet som skal lense ut er i hovedsak sjøvann som trenger inn i byggegropen under platespundet som omkranser gnr 111 bnr 253 (Havneområde 1).

Området rundt Vågen i Sandnes består av blandede utfylte masser og dypere lag med finkornet masse som er tatt opp frå bunnen ved mudring. Det har være forskjellige typer aktivitet knyttet til havneområdet. Det finnes forurensning i grunnen i området, og fordelingen i dybde og utbredelse er lite forusigbar.

Forurensningen som så langt er avdekket på tomte er knyttet til hydrokarboner som ved kontrollerte forhold vil kunne skilles ut i oljeutskiller. Før oljeutskilleren må vannet fordrøyes og forbehandles i sandfang. Oppholdstiden i sandfanget er ikke lang nok til å felle de minste partiklene. For å unngå resuspensjon av partikler ved større vannmengder må vannet fordrøyes før sandfang.

Dersom det oppdages tungmetaller på tomte vil en måtte øke oppholdstiden i sandfanget ytterligere, jf pkt 7 d).

Denne tillatelsen med vilkår er utformet for å supplere vilkår gitt av Sandnes kommune 29.11.2017 i forbindelse med godkjenning av tiltaksplan. Fordi det ikke foreligger riskovurdering for spredning av miljøgifter med lensevannet er tillatelsen relativt detaljert.

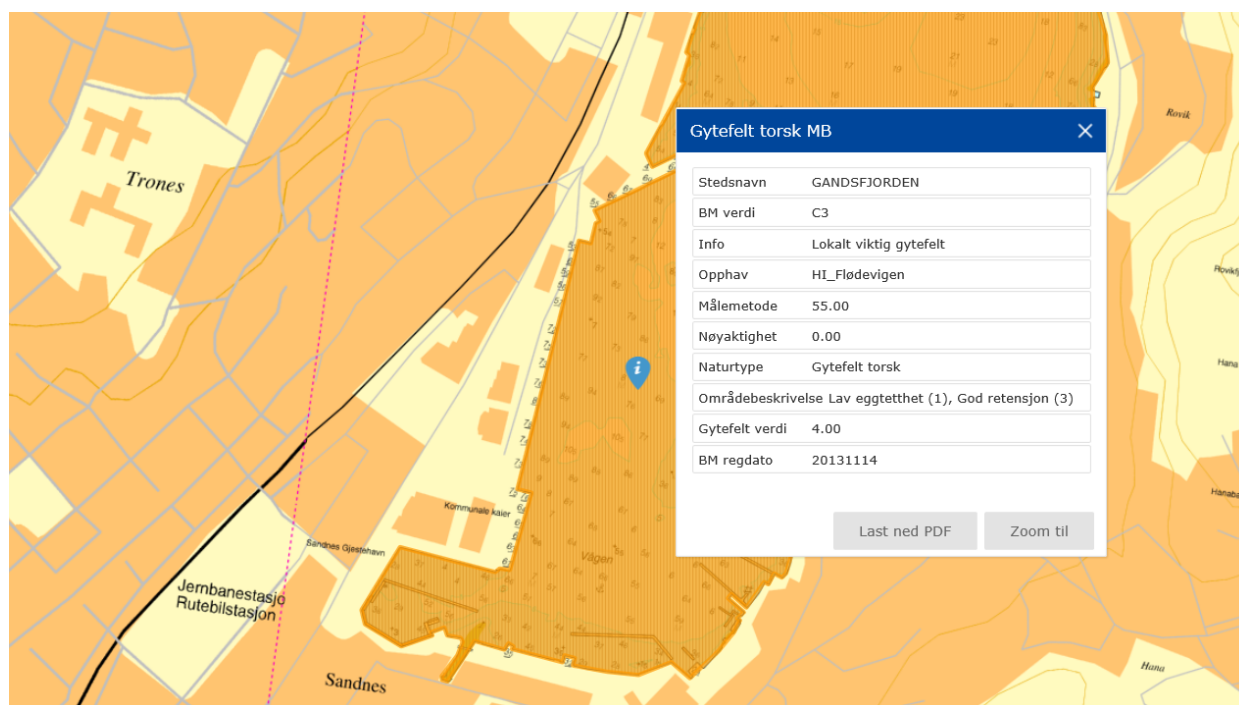
Vurdering av tillaket etter naturmangfoldlovens kapittel II (heretter forkortet NML)

Det har blitt brukt store summer på opprydding av miljøgifter i Sandnes havn/Gandsfjorden. Dermed er det viktig at nye tiltak ikke bidrar til å forringe miljøtilstanden. Dette er også hensikten bak forurensningsforskriftens kapittel 2 om opprydding i forurenset grunn ved bygge- og gravearbeider, som danner bakteppet for våre vurderinger. I tillegg skal naturmangfoldlovens kapittel II legges til grunn ved alle vedtak som kan ha konsekvenser for naturmangfoldet.

Spørsmålet har vært i hvilken grad utslippet kan påvirke Indre Gandsfjorden sin funksjon som viktig gyte- og oppvekstområde for torsk. Torsken gyter fra februar til april. Etter gyting lever egg og larver i rundt 30 dager i pelagisk fase, der de er svært sårbare. I mai/juni søker larvene områder på bunnen som tilbyr skjul, fortrinnsvis ålegrasenger.

Selv om Vågen i Sandnes neppe vil kunne fungere som oppvekstområde for torskeyngel, er egg og larver i pelagisk fase spredt over hele Gandsfjorden.

Havforskningsinstituttet har kartlagt kysttorskens gyteområder, og Gandsfjorden er vurdert som et viktig område, basert på god retensjon (tilbakeholdelse i sjøområdet) av eggene etter gyting. Tettheten av egg er lav.

Kartet er hentet fra fiskeridirektoratets database Yggdrasil 09.02.2018

For arter med pelagiske egg kan ikke gytefeltene avgrensnes nøyaktig (NML § 8, kunnskapsgrunnlaget). Fordi eggens og larvenes utbredelse ikke er nøyaktig kjent, vil vi ved tildeling av tillatelsen legge vekt på føre-var-prinsippet (NML § 9), og har i samråd med tiltakshaver lagt lave grenseverdier til grunn for utslipp av suspendert stoff og olje i gyteperioden og i pelagisk fase, se tabell 1.

Lave utslipp blir også viktig i lys av at det er flere tilsvarende prosjekter i området med utslipp til sjø. Tiltakshavere vil ha en forventning om harmoniserte vilkår, og forvaltningen må gjennom sine vedtak sikre at den totale belastningen på økosystemet blir så lav som mulig (NML § 11 om samlet belastning).

Tiltakshaver plikter å stille med fordrøyningkammer, sandfang og oljeutskiller med høy kapasitet (NML § 12 om teknikk og driftsmetoder). Dersom rensekravene ikke kan holdes i perioden der egg og larver er mest sårbare, må lensevannet kobles på offentlig nett eller samles opp på tank.

På denne måten mener vi at naturmangfoldlovens krav til saksbehandling har blitt ivaretatt gjennom utforming av tillatelsen.

Informasjon om torskens gyteadferd er hentet fra publikasjonen «Fisken og havet» nr 1/2013 fra Havforskningsinstituttet, og fra telefonsamtale med hovedforfatter Sigurd Heiberg Espeland.

Tillatelsens vilkår, jf. forurensningslovens § 16

1. Tillatelsen gjelder følgende arbeid

Utslipp av rensset lensevann fra opprydding i forurenset grunn i Indre Vågen i Sandnes kommune. Fylkesmannen har lagt til grunn opplysninger som er framkommet i søknad om utslipp av lensevann til Indre Vågen i Sandnes, av 12.12.2017. I tillegg er også supplerende opplysninger om arbeidet fra COWI og fra byggherrerepresentant Novaform lagt til grunn.

2. Tidsavgrensning

Arbeidene som medfører pumping av lensevann fra forurenset grunn starter februar 2018 og skal være gjennomført innen utgangen av desember 2018.

Hotspots skal graves ut først, under tørre forhold. Ut fra graveplan oversendt fra COWI 06.02.2018 betyr dette at felt 3 graves ut først, deretter felt 1 og 2.

3. Ansvar

Tiltakshaver Ineo eigedom AS er ansvarlig for at tillatelsen blir overholdt og plikter å orientere utfører om vilkårene som gjelder, samt de restriksjoner som er lagt på arbeidene. Tiltakshaver har ansvar for å kjenne til tillatelsen og eventuelle endringer og holde utfører løpende orientert.

Fylkesmannen skal ha melding om eventuelle endringer av eierforhold i løpet av 2018.

4. Internkontroll og beredskap

I henhold til forskrift om systematisk helse-, miljø-, og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) av 06.12.1996, plikter tiltakshaver å påse at det etableres internkontroll som sikrer at kravene i denne tillatelsen overholdes slik at arbeidet kan revideres. Fylkesmannen og Sandnes kommune skal ha uhindret adgang til anleggsarbeidene, dokumenter m.m., for å kunne føre tilsyn med aktivitetene.

Ved arbeid vinterstid må det finnes skriftlige rutiner for håndtering av lensevannet ved frost.

Se for øvrig vilkår av 29.11.2017 fra Sandnes kommune pkt 7, 8, 9 og 11.

5. Arbeid i byggegrop

- a) For å unngå flush av miljøgifter ut i byggegropa skal vannet i gropa lense kontinuerlig til fordrøyning/sandfang, også nattetid.
- b) Det skal ikke graves i åpent vannspeil, jf vilkår fra Sandnes kommune pkt 12.

6. Rensing av vann før utslipp til resipient

- a) Vannet må ikke slippes ut til resipient før det foreligger resultater av vannprøve som tilfredsstillende de satte grenseverdiene. Dersom vannet overskrider grenseverdiene skal ytterligere tiltak utføres i samråd med miljøgeolog. Vann som overskrider grenseverdiene skal ikke slippes ut, men oppbevares på tank før det eventuelt ledes i omløp for å gjennomgå rensetrinnene på ny. Urenset lensevann på tank vil være å anse som avfall, og må leveres på godkjent mottak.
- b) Oversikt over grenseverdier for utslipp av vann fra renseanlegg fra februar og ut mai måned er vist i tabell 1. Grenseverdier fra juni til desember 2018 er vist i tabell 2.

- c) Utformingen av renseløsning skal ta høyde for vannmengde og mengde finstoff i massene som graves ut. Renseløsningen skal dimensjoneres slik at grenseverdier for utslipp til resipienten ikke overskrides.
- d) Slammet i containeren skal tømmes jevnlig slik at fellingsdybde aldri er mindre enn 1 meter. Skriftlig rutine for tømming av sandfang skal kunne forevises. Slam som er felt frå arbeid i forurenset grunn er avfall og skal leveres til godkjent mottak. Kvitteringer frå mottak skal følge sluttrapporten.
- e) Beregning av kapasitet for renselanlegg som beskrevet i søknad omfatter kun sjøvann. Tiltakshaver må derfor ha utstyr tilgjengelig som sikrer fordrøyningskapasitet tilsvarende >3 timers kraftig nedbør. IVF-verdier baseres på målestasjon Sandnes-Rovik, 5 års gjentaksintervall¹.
- f) Vannet skal etter forbehandling i sandfang ledes gjennom oljeutskiller før utslipp til resipient.
- g) Masser i tilstandsklasse 5 lagres i tett container. Alle masser som mellomlagres må skjermes frå nedbør og byggegroppsvann. Avrenning fra massene som mellomlagres må gå via renselanlegg før utslipp til resipienten.

7. Prøvetaking

- a) Det skal analyseres prøver av lensevannet før og etter rensing.
- b) Det må foreligge analyserte vannprøver som tilfredsstillere renskravene (jf. tabell 1) før utslipp til sjø kan starte. Tungmetallene skal analyseres på filtrert prøve.
- c) Prøvetaking skal utføres på tidspunkter som er representative for vannkvaliteten, dvs. i løpet av arbeidsdagen (ikke ved oppstart om morgenen).
- d) Når vannkvaliteten har stabilisert seg, kan prøvetaking skje ukentlig. Ved gode prøvetakingsresultat over en lengre periode (flere uker) kan hyppigheten av prøvetakingen reduseres. Fylkesmannen skal i tilfelle godkjenne denne endringen.
- e) Rensetiltakene skal vurderes på ny dersom renseseffekten ikke er tilfredsstillende.
- f) Renselanlegget skal ha daglig tilsyn av kvalifisert personell. Tilsyn med renselanlegget skal loggføres.

8. Avvik

Ved avvik fra vilkår i denne tillatelsen eller andre uventede hendelser som berører ytre miljø er tiltakshaver ansvarlig for at Fylkesmannen og kommunen varsles umiddelbart. Avvik skal loggføres.

9. Ferdigrapport

Når arbeidene er ferdig skal tiltakshaver utarbeide en kort rapport der samtlige resultater fra arbeidene presenteres, og der en dokumenterer at vilkårene i denne tillatelsen er oppfylt. Rapporten skal sendes Fylkesmannen innen 8 uker etter avsluttet arbeid. Rapporten kan inngå som del av sluttrapport til kommunen, jf forurensningsforskriftens § 2-9 andre ledd og vilkår nr 19 fra Sandnes kommune.

¹ <https://klimaservicesenter.no>

Tabell 1 - Grenseverdier for vann før utslipp til Indre Vågen i Sandnes kommune fra februar til og med mai 2018

Parameter	Grenseverdi (mg/l)
Suspendert stoff	50 ⁵
Bly	0,05 ²
Kadmium	0,002 ²
Sink	0,5 ²
PCB	0,00001 ³
Sum PAH ₁₆	0,0002 ³
Naftalen	0,5 ²
Fluoren	0,03 ²
Fluoranten	0,025 ²
Pyren	0,0001 ²
Benzo(a)pyren	0,0001 ²
Benzen	0,2 ²
Xylener	0,005 ³
Olje (alifater)	5 ¹

Tabell 2 - Grenseverdier for vann før utslipp til Indre Vågen i Sandnes kommune fra juni til og med desember 2018.

Parameter	Grenseverdi (mg/l)
Suspendert stoff	200 ⁴
Bly	0,05 ²
Kadmium	0,002 ²
Sink	0,5 ²
PCB	0,00001 ³
Sum PAH ₁₆	0,0002 ³
Naftalen	0,5 ²
Fluoren	0,03 ²
Fluoranten	0,025 ²
Pyren	0,0001 ²
Benzo(a)pyren	0,0001 ²
Benzen	0,2 ²
Xylener	0,005 ³
Olje (alifater)	50 ⁶

¹ Laveste mulige grenseverdi ved bruk av oljeutskiller klasse 1

² Miljøkvalitetsstandard for kystvann (maksimalverdi, MAC-EQS) i Miljødirektoratets veileder M-608/2016 ganget med en faktor på 4.

³ PNEC-verdier fra Aquateam (2007), «Oppdatering av bakgrunnsdata og forslag til nye normverdier for forurenset grunn» ganget med en faktor på 4.

⁴ Vanlig grenseverdi for påslipp av suspendert stoff til sårbar sjøresipient (hentet fra NFF teknisk rapport 2009)

⁵ Tilsvarende grenseverdi for arbeid på nabotomt i same periode

⁶ Som angitt i forurensningsforskriftens §15-7 om utslipp av oljeholdig avløpsvann